

Geachte prof. C.J. Haak, beste Kees,

Bedankt voor uw reactie op de these, die overwegend weliswaar kritisch is, waarin u punten aankaart waar ik zeker verder over moet nadenken.

Het nadenken over Gods Woord versterkt het geloof, zeker als het plaatsvindt vanuit de juiste intenties.

Ik zie de Bijbel als het onfeilbare Woord van God, waar geen dubbele bodems in voorkomen. Wel constateer ik dat Gods openbaring langzaam gegroeid is en dat Johannes deze heeft mogen afsluiten met het boek Openbaring.

Paulus heeft Openbaring niet gelezen. God heeft met de Openbaring aan Johannes meer verteld dan aan enig andere apostel.

In de paradijsthesen heb ik aangegeven dat in de *Openbaring* de ontknoping van een plot verborgen zit. Een plot vind ik iets anders dan een dubbele bodem.

Een plot moet de lezers zo nieuwsgierig maken dat ze blijven doorlezen tot ze de ontknoping gevonden hebben.

Zo'n plot is pas goed te ontdekken als je de daaraan voorafgaande hoofdstukken (in ons geval alle voorafgaande Bijbelboeken) gelezen en begrepen hebt.

Ik zie de Heilige Schrift als een onuitputtelijke goudmijn. "Ze dringt ons altijd weer tot lezen, vergelijken, woorden proeven, betekenis zoeken, en dan tot het leggen van verbindingen met het geloven en leven vandaag." (Dit zijn de woorden van Mees te Velde in het eerste nummer van het TU Magazine, die ik van harte onderstreep)

Als we alleen maar kijken op het boek *Openbaring*, en we proberen oog te krijgen op de vele interpretaties, dan is het wel een heel lastig Bijbelboek.

Johannes Calvijn heeft nooit over Openbaring willen preken noch doceren, omdat hij het niet begreep. Hij was daarin eerlijk, hij wilde niet iets zeggen over wat hij niet bevatte.

Het lijkt erop dat de Heilige Geest ons niet alles in een keer duidelijk wil maken.

Zo zien wij dat orthodoxe Joden verblind zijn, als straf van God.

Maar natuurlijk heeft God ons niet iets geopenbaard, om ons vervolgens over de inhoud in het onzekere te laten. Dus in de loop van de tijd mogen we zeker verwachten dat Gods Woorden steeds meer ontsloten zullen worden.

De Schrift is een onuitputtelijk goudmijn. Ik verwacht dat vóór de Jongste Dag het meeste goud daaruit gedolven zal zijn.

Alles wat dan nog niet gedolven is, zal tijdens de Jongste Dag door Jezus zelf verduidelijkt worden.

Want de heiligen zullen dan alles aan Hem mogen vragen, en Hij zal dan graag Gods Woord tot in alle finesses toe voor ons ontsluiten.

In uw conclusie lees ik: 'Ik hoop dat je terugkeert naar de belijdenis van een Jongste Dag waarop alles wordt rechtgezet. Dat is genoeg voor ons leven op aarde. Al het verdere moeten we overlaten aan God'

In de Bijbel lezen we de bekende uitspraak: 'voor de Heer is één dag als duizend jaar en duizend jaar als één dag.' (2 Petrus 3:8)

Volgens mij slaat deze tekst op de Jongste Dag.

De Jongste Dag gaan we dan zien als een periode van duizend jaar (en meer).

Tijdens de Jongste Dag zal immers alles recht moeten worden gezet.

Jezus Christus zal rechtspreken, waarbij Hij de heiligen zal inschakelen.

De heiligen zullen naar hun goede werken beloond worden.

De onheiligen zullen gestraft worden wegens het feit dat ze Jezus verworpen hebben, en hun straf zal verder afhankelijk zijn van hun daden.

Verder lezen we in de Schrift dat de heiligen zowel priester als koning zullen worden.

Zij zullen over de volken regeren. (Daniël 7:27, Psalm 102) Tevens zullen ze priester van God en van de Messias zijn en duizend jaar lang samen met Hem heersen. (Openbaring 20:6)

Tijdens de Jongste Dag zal er inderdaad veel moeten worden rechtgezet.

Duidelijk is dat God daarbij de heiligen inschakelt. (1 Korintiërs 6:2-3)

Maar Jezus Christus zal hen voorgaan, niet alleen als Rechter maar ook als Priester.

Een priester is iemand die relaties herstelt, die verzoening teweeg brengt.

In Hebreeën lezen we dat Jezus voor eeuwig hogepriester is. (Hebreeën 6:20)

Wat voor priesterlijk werk blijft er voor Jezus en voor alle heiligen over tijdens de Jongste Dag?

Valt er dan nog iets te verzoenen?

Zo nee, is hun taak dan slechts symbolisch, zonder priesterlijk werk?

Traditioneel wordt aangenomen dat op de Jongste Dag iedereen zal opstaan en direct een onvergankelijk lichaam ontvangt. Qua lichaam dus volmaakt. Oké.

Maar ontvangt iedereen daarbij ook direct een volmaakte geest?

Ontvangen de heiligen dan direct een volmaakte geest, zodat ze nooit meer zullen en kunnen zondigen?

En hoe zit het met de onheiligen? Ontvangen zij ook een volmaakte geest?

Zo ja, waarom moet dan een volmaakt mens dat niet meer kan en zal zondigen, alsnog gestraft worden?

Gezien deze vragen, neem ik aan dat zowel de heiligen als de onheiligen zullen opstaan met een geest die veel overeenkomst zal vertonen met de geest die zij voor hun sterven bezaten.

Alhoewel, heiligen die sterven gaan eerst naar de hemel en onheiligen eerst naar de hel.

Zowel in de hemel als in de hel zullen zij beïnvloed worden door alles wat ze daar zullen meemaken.

Daarom weten we eigenlijk niet exact met welke geest ieder zal opstaan.

Zullen de gelovigen opstaan als volmaakte heiligen en onheiligen als angstaanjagende monsters?

Welke relatie zal er zijn met hun aardse geest, met hun aardse identiteit?

Ik stel deze vragen aan de orde, omdat een volmaakt heilig mens niet beloond kan worden.

Omdat aan volmaakte blijdschap niets kan worden toegevoegd.

Verder is het eigenlijk jammer om een onheilig mens alsnog te straffen, want dan wordt iemand die net volmaakt geworden is, volkomen kapot gemaakt. Welke zin heeft dat?

De Schrift spreekt op diverse plaatsen over de beloning van de heiligen naar hun werken.

De catechismus heeft dit in Zondag 24 overgenomen. (beloning niet uit verdienste, maar uit genade)

Een volmaakt iemand kan niet volmakter worden, kan niet met iets gelukkiger gemaakt worden dan hij al is. Want volmaakt is volmaakt.

Wie de Schrift in dit opzicht serieus neemt, moet volgens mij concluderen dat de heiligen niet volmaakt zullen opstaan. In geestelijk zin zullen ze nog genezing moeten ontvangen.

In Openbaring 22:2 lezen we over de levensboom, waarvan de bladeren de volkeren genezing zullen brengen. Kennelijk hebben de volkeren na de opstanding genezing nodig.

Verder lezen we Openbaring 22:15 dat buiten het nieuwe Jeruzalem de honden (de onheiligen) zich bezig zullen houden met toverij en ontucht, met moord en afgodendienst.

Dit is een refrein op Openbaring 21:27.

Maar net daarvoor lezen we de bemoediging: 'Gelukkig zijn zij die hun kleren wassen: zij kunnen over de levensboom beschikken en zullen de stad door de poorten binnengaan.' (Openbaring 22:14)

Dus na de opstanding, na de scheiding van de schapen en de bokken, ligt niet alles definitief vast.

Onheiligen kunnen ook dan nog hun kleren wassen in het bloed van het Lam.

Zo interpreteer ik dit vers. Is er een andere interpretatie mogelijk?

Zo ja, maakt die andere interpretatie God groter en glorierijker?

Of maakt die andere interpretatie God star en bewegingsloos?

Het uitleggen van de Bijbel is niet alleen een kwestie van interpretatie. Veel teksten moeten we gewoon zo letterlijk mogelijk lezen en daarna verder nadenken over de betekenis.

Enkele voorbeelden die in dit kader van belang zijn:

1. Waarom staan er engelen bij elke poort? (Openbaring 21:12)
2. Waarom staan de poorten dag en nacht open? (Openbaring 21:25)
3. Wanneer krijgen mensen een nieuwe naam? (Openbaring 2:17)
4. Staan alle nieuwe namen in het boek van het leven? (Openbaring 21:27)
5. Hoe zal God de heiligen betrekken bij het laatste oordeel? (1 Korintiërs 6:2-3)
6. Waarom zullen alle boeken opengaan? (Openbaring 20:12)
7. Wat zal het openen van de boeken met de heiligen doen?
8. Zal tijdens het openen van de boeken de hele wereldgeschiedenis openbaar worden?
9. Is het openen van de boeken enkel noodzakelijk om tot een rechtvaardig laatste oordeel te komen?
10. Over welke volken zullen de heiligen gaan regeren en hoe? (Jeremia 1:10)
11. Zullen de heiligen ingeschakeld worden bij de tenuitvoerlegging van de straf, die tijdens het laatste oordeel zal worden opgelegd?
12. Hoe zullen de heiligen hun priesterambt gaan vervullen? (Openbaring 20:6)
13. Zullen de heiligen de onheiligen aansporen om hun kleren te wassen in het bloed van het Lam? (Openbaring 22:14)
14. Is God tijdens de Jongste Dag dezelfde als er voor? Blijft God geduldig, totdat aan zijn wil voldaan is? (2 Petrus 3:9)

Al de genoemde verzen laten zien dat er op de Jongste Dag nog van alles gaat gebeuren.

Inderdaad, Jezus zal alles recht zetten. Maar hoe? Daar kom ik later op terug.

Ik zal eerst op uw bezwaren ingaan.

1. God is goed.

In artikel 1 NGB worden wel de meeste van Gods eigenschappen genoemd.

God is ondermeer volkomen wijs, rechtvaardig en goed, en een zeer overvloedige bron van al het goede.

We zien dat hier het goede van God een extra accent krijgt.

Door het benadrukken van het goede mag Gods rechtvaardigheid niet naar de achtergrond worden verdrongen.

Ik geef twee voorbeelden van wat ik onder menselijke rechtvaardigheid versta.

Twee voorbeelden:

1. Ik heb een nieuwe auto en leen deze uit aan een vriend.
Ik verwacht dat hij er voorzichtig mee omgaat en we spreken af dat als hij een ongeluk veroorzaakt, hij zowel de materiële als de immateriële schade zal vergoeden.
Prompt rijdt hij mijn auto aan diggelen.
Dan pas blijkt dat hij geen geld heeft om voor mij een nieuwe auto te financieren en om mijn immateriële schade te vergoeden.
Wat is in zo'n situatie rechtvaardig?
Ik blijf op mijn strepen staan en ik meen daartoe alle recht te hebben.
Afspraak is afspraak.
Gelukkig vindt mijn vriend iemand die hem wil helpen en hem al het nodige geld geeft.
Ik krijg een nieuwe auto, een auto die zelfs beter is dan ik had.
Daarenboven ontvang ik nog een cheque die ruimschoots mijn immateriële schade dekt.
Ik ben opgelucht en ik vind dat mijn vriend mij rechtvaardig behandeld heeft.
Hij heeft alles rechtgezet. Ik ben hem er dankbaar voor.
2. Ik heb een prachtige wijngaard en al jaren zijn de oogsten uitstekend.
Op een zekere avond is mijn buurman aan het barbecueën en door een ongelukje ontstaat er

een brand. Die brand verspreidt zich snel en mijn hele wijngaard brandt af.
Ik heb zowel materiële als immateriële schade en eis van mijn buurman een vergoeding voor de hele schade. Dan blijkt dat hij geen geld heeft om mij die schade te vergoeden.
Wat is in zo'n situatie rechtvaardig?
Ik blijf op mijn strepen staan en eis het volle pond.
Gelukkig vindt mijn vriend iemand die hem wil helpen en hem al het benodigde geld geeft.
In overleg met mij koopt mijn buurman voor mij een nieuwe wijngaard die zelfs nog groter en vruchtbaarder is dan die ik bezat. Ook dekt hij alle immateriële schade.
Ik ben opgelucht en ik vind dat mijn vriend mij rechtvaardig behandeld heeft.
Hij heeft alles rechtgezet. Ik ben hem er dankbaar voor.

Door de zondeval is de hele schepping aangetast.
God wil dat de hele schepping hersteld wordt en dat de opgelopen achterstand in ontwikkeling teniet wordt gedaan.
De mens is de schuldige.
God staat in zijn recht om van de mens te eisen dat hij de hele schepping herstelt.
Gods eis is een rechtvaardige eis.
Gelukkig is er iemand die de mens wil helpen en zichzelf zo aan dit project verbindt, dat hij belooft de hele schepping te zullen herstellen en deze zo te vernieuwen dat de opgelopen achterstand in ontwikkeling ruimschoots zal worden ingehaald.
Die iemand ziet dat de mens verleid is door satan en hij onderkent dat hij die satan eerst uit de weg moet ruimen voordat hij aan het grote herstelwerk kan beginnen.
Die iemand gaat aan de slag en hij ontvouwt zijn plan.
Zal God genoeg nemen met dit plan?
Zal na uitvoering van dit plan aan Gods rechtvaardige eis ten volle zijn voldaan?

Die iemand die de mensheid gaat helpen is uiteraard Jezus Christus.
Een groot deel van het beoogde plan heeft Hij al uitgevoerd.
Op een gegeven moment zal Hij satan definitief verslaan en afvoeren naar de poel van vuur en zwavel. Daarna zal Hij, regerend vanuit het nieuwe Jeruzalem, iedereen aan zich onderwerpen.

Tijdens zijn leven op aarde gaf Jezus, onze redder, zich als losgeld voor allen, als het getuigenis voor de vastgestelde tijd. (1 Timoteüs 2:3-6).
Hij deed dit omdat Hij wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen. (vers 4)
Deze intentie van Jezus Christus zal volkomen bewaarheid worden. Want Jezus Christus zal koning zijn totdat 'God alle vijanden aan zijn voeten heeft gelegd.' (1 Korintiërs 15:25)
Uit dit laatste vers mogen we afleiden dat tijdens Jezus' regering over hemel en aarde, God de vader Hem daarin zal bijstaan.
Op het moment dat alles aan de Zoon onderworpen is, zal de Zoon zichzelf onderwerpen aan Hem die alles aan Hem onderworpen heeft, opdat God over alles en allen zal regeren. (1 Korintiërs 15:28)
God de Vader en God de Zoon zijn eenswillend, zij zullen alles en allen aan zich onderwerpen.

In de moederbelofte en in de belofte aan Abraham, Isaak en Jacob, maakt God duidelijk dat Hij de wereld zal verlossen van satan. Hij kiest eerst Israël uit als voorbeeldvolk, om later alle volken te laten zien wat zijn intenties zijn. Zodra dat zal plaatsvinden, zullen alle volken gezegend worden. (Handelingen 3:25, Galaten 3:8)

In de Bijbel is niets te vinden dat er ook maar enigszins op zinspeelt dat God, aan het einde van de tijd, satan zal redden. Jezus heeft juist eerst de satan moeten verslaan om al de zijnen te redden. Jezus moest eerst gekruisigd worden om daarna (of tijdens de drie uren dikke duisternis) naar de hel te gaan om daar satan aan banden te leggen en Zijn heerschappij over de hel te proclameren. (Zie de brochure 'Wat is de Hel?' van dr. K. Schilder, blz. 22;
<http://www.dbnl.org/auteurs/auteur.php?id=schi008>)

Kortom, Jezus heeft zich met zijn bloedoffer zo verbonden aan deze wereld, dat Hij deze wereld hoe dan ook zal herstellen en vernieuwen. Hij heeft zichzelf daar zo toe verplicht, dat we nu al ziende op het kruis mogen zeggen dat God zich met deze wereld heeft verzoend.

Jezus heeft Gods toorn definitief weggedragen, omdat God de Vader Jezus' offer heeft geaccepteerd. Meer was niet nodig, met minder kon God geen genoeg nemen.

Jezus' kruisoffer was de moeilijkste stap in het hele traject dat moet leiden tot de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Nu die allermoeilijkste stap is gezet, kon Jezus uitroepen: 'Het is volbracht', en mogen we er verzekerd van zijn dat Hij ook alle vervolgstappen zal zetten.

Er komt beslist een nieuwe hemel en een nieuwe aarde en geen mens kan daarop gemist worden.

Elke tong zal God loven. (Romeinen 14:11)

Elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer,' tot eer van God, de Vader. (Filippenzen 2:11)

Jezus' zoenoffer geeft vrede, omdat Hij daarmee Gods straf heeft weggedragen.

Die verzoening geldt voor alles op de aarde en alles in de hemel. (Kolossenzen 1:20)

Jezus heeft aan Gods recht voldaan, omdat Hij alles recht zal zetten.

Jezus zal ervoor zorgen dat er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde komt, en dat de opgelopen achterstand ruimschoots zal worden ingehaald.

Daarom mogen we zeggen dat Jezus in principe Gods toorn volkomen gestild heeft; de aangebrachte verzoening is totaal.

Alleen, de mens kan zich alleen door geloof die verzoening toe-eigenen.

Wie in de Zoon gelooft heeft eeuwig leven, wie de Zoon niet wil gehoorzamen zal dat leven niet kennen; integendeel, Gods toorn blijft op hem rusten. (Johannes 3:36)

Enerzijds heeft Jezus volkomen aan Gods recht voldaan, anderzijds moet iedereen die zich niet aan Jezus overgeeft zich bewust blijven van Gods toorn.

Gods toorn ondersteunt het helingsproces, zowel voor gelovigen als ongelovigen.

Voor gelovigen geldt: 'Maar wie handelt uit geldingsdrang, de waarheid niet eerbiedigt en zich laat leiden door onrecht, straft Hij met zijn toorn en woede.' (Romeinen 2:8)

Voor ongelovigen geldt: 'God heeft degenen die het voorwerp van zijn toorn zijn en die Hij heeft bestemd voor de ondergang, met veel geduld verdragen omdat Hij zijn toorn ook wil tonen en zijn macht kenbaar wil maken.' (Romeinen 9:22)

Gods verkiezing reikt minstens tot aan de jongste dag.

God verkiest mensen ten leven en Hij bestemt anderen tot de ondergang.

Maar Gods verkiezing ligt niet definitief vast.

In Hebreëën 4:3 staat immers: 'Omdat wij echter geloven, gaan we binnen in de rust waarvan eerder sprake was: 'In mijn toorn heb Ik gezworen: "Nooit zullen ze binnengaan in mijn rust," – en dat terwijl zijn werk toch al met de grondvesting van de wereld voltooid werd!

Kennelijk heeft God voor de grondlegging van de wereld zijn plan getrokken.

En toch, het blijkt een dynamisch plan te zijn!

Wie tot geloof komt, veegt daarmee alle waarschuwingen en bedreigingen in een keer aan de kant.

Wie tot geloof komt, gaat hoe dan ook binnen tot Gods rust.

Zelfs als God zelf over hen op een eerder moment had uitgesproken: "Nooit zullen ze binnengaan in mijn rust." Zie ook Psalm 95:11 en Hebreëën 3:7-11.

Over Hebreëën 3:6-11 later meer, om op basis van deze tekst aan te tonen dat tijdens het Messiaans Vrederijk mensen tot bekering kunnen komen.

God is één, daarom zijn Gods eigenschappen nooit strijdig met elkaar.

Gods goedheid en rechtvaardigheid vullen elkaar aan.

God is zo heilig, dat Hij niet gedurende langere tijd met het onheilige kan en wil samenleven.

Daarom moet na de zondeval de hele schepping gereinigd worden.

Gods liefde en zijn toorn vullen elkaar eveneens aan.

Bij God staat zijn liefde op de eerste plaats.

Gods liefde stuurt zijn toorn.

Daarom beaam ik uw stelling, dat God leert dat bij Hem goedheid en recht en waarheid met elkaar optrekken. Al Gods eigenschappen dienen het goede, want Hij is de algoede.

Ik taxeer de straf die ongelovigen krijgen te dragen, lichter dan u dat doet.

Ik geloof wel dat iedereen die zich tegen Christus heeft verzet, na zijn sterven in de hel komt.

Maar door Jezus is de hel veranderd. Hij heeft daar zijn macht geproclameerd.

K. Schilder acht het ondenkbaar dat satan rechtvaardige straffen kan uitdelen.

Omdat God iedereen rechtvaardig zal straffen, is het daarom ondenkbaar dat God dat aan satan toevertrouwt.

Omdat Jezus Christus satan gebonden heeft, is de bewegingsruimte van satan in de wereld maar ook in de hel beperkt.

Dus wat Jezus Christus aan het kruis heeft ondergaan, dat kunnen de ongelovigen niet meer ondergaan. Satan is gebonden.

Verder geloof ik dat Jezus' gebed aan het kruis: 'Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat zij doen.' (Lucas 23:34), gevolgen heeft voor alle mensen.

Want ten diepste hebben alle mensen meegewerkt aan Jezus' kruisiging.

" 't En zijn de Joden niet, Heer Jesu, die u kruisten." (Jacobus Revius)

Dit gedicht spreekt boekdelen. Alle mensen zijn schuldig aan Jezus' dood.

Wij zijn zo slecht, dat als we in die tijd in Jeruzalem aanwezig waren geweest, ons onder de spotters en medeplichtigen of onder de weglopers bevonden hadden.

Satan zou ook bezit van ons hebben genomen en wij zouden zeker ook een kwalijke lafhartige rol hebben gespeeld.

Voor al die mensen bidt Jezus. Voor allen die toen aanwezig waren en voor allen die in aanleg net zo slecht zijn.

Dit gebed van Jezus heeft dan ook effect tot aan de dag dat Hij alles en allen onder zijn voeten zal hebben gelegd.

Het offer van Jezus heeft mee als resultaat dat God de Vader op basis van dat offer met vergevingsgezinde ogen naar de wereld kijkt, omdat Hij weet dat zijn Zoon alles zal herstellen.

Luther spreekt over de vrolijke ruil: Christus mijn zonden, ik zijn gerechtigheid van God.

Jezus Christus heeft de zonden van de hele mensheid gedragen. (Johannes 1:29)

Iedereen die tot geloof komt, deelt in Gods genade. (Romeinen 3:21-26)

De mensheid is nu uitgegroeid tot circa 110 miljard mensen.

Voor al hun zonden heeft Jezus zijn leven gegeven.

Hij heeft tijdens de kruisiging Gods toorn gedragen, doordat God Hem verliet.

De zonden van Adam en Eva waren zo erg, dat God hen eigenlijk eeuwig had moeten verlaten.

Dan waren zij voor eeuwig verloren gegaan.

Die straf heeft God niet willen voltrekken, Hij kwam direct met de moederbelofte.

Wat onder andere impliceerde dat Jezus die eeuwigdurende straf op zich zou nemen.

Ergens denk je dan: Hoe komt het dat Jezus zo kort van de Vader gescheiden is geweest?

Hoe komt het dat Jezus onwaarschijnlijk snel is gestorven?

Was de zondelast zo zwaar?

In NGB artikel 19 belijden we: 'Daarom belijden wij dat Hij echt God en echt mens is: echt God om door zijn kracht de dood te overwinnen, echt mens om voor ons te kunnen sterven, vanwege de zwakheid van zijn vlees.' Ik veronderstel dat Jezus, als God, tijdens de drie uur dikke duisternis in de hel is geweest om daar satan en zijn aanhangers te verslaan en om zijn macht daar te proclameren. (Zondag 16; vraag 44, 1 Petrus 3:18-20)

Maar verder heeft Jezus, als mens, het offer gebracht om zo verzoening te brengen voor alle zonden die mensen elkaar hebben aangedaan.

Dr. Van Veluw heeft dit in een preek over verzoening beter uitgelegd dan ik dat kan. Daarbij denkt hij op een lijn te zitten met Anselmus en Bavinck.

<http://www.izb.nl/wat-we-doen/voor-predikanten/preken-en-preekschetsen/waarom-moest-jezus-christus-zo-zwaar-lijden>

Veluw vat zijn onderwijs samen met: Goede Vrijdag is een juridische compensatie, Pasen een materiële genoegdoening. Het hoort ook bij elkaar, Goede Vrijdag en Pasen.

Onder andere uit de gelijkenis van de verloren zoon leren we God de Vader kennen.

Hij is zowel rechtvaardig als barmhartig. Hij is genadig.

Daarom geloof ik dat God de Vader ook ten aanzien van zijn eigen zoon barmhartig is geweest.

Daarom duurde Jezus' kruisiging zo onverwacht kort.

Bij God gaat genade voor recht. Genoeg is genoeg.

Nadat Jezus de satan had verslagen, kon en mocht Hij uitroepen: 'Het is volbracht'.

Aan zijn lijdensweg kwam vrij snel een eind.

De Zoon is zo eenswillend met de Vader dat Hij wist dat het zo zou gaan.

Daarom kon Hij hangend aan het kruis zeggen: 'Ik verzeker je, nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn' (Lucas 23:43)

Daarom lezen we in Hebreëen 12:2 :

² Laten we daarbij de blik gericht houden op Jezus, de grondlegger en voltooiër van ons geloof: denkend aan de vreugde die voor hem in het verschiep lag, liet hij zich niet afschrikken door de schande van het kruis. Hij hield stand en nam plaats aan de rechterzijde van de troon van God.

Dus Jezus wist wat Hem te wachten stond. Vanaf Getsemane had Hij alles onder controle.

Jezus liet daarbij zijn volkomen toewijding aan de Vader zien.

Samenvattend zien we tijdens de kruisiging:

1. Het ultieme kwaad, mensen vergripen zich aan Gods geliefde Zoon.
2. De grandioze toewijding van de Zoon aan de Vader, Hij gehoorzaamde.
3. De genade van God de Vader, omdat zijn Zoon de zonden van de hele wereld droeg, duurde de kruisiging vrij kort. Geen eeuwigheid.
4. Het ultieme goede van God de Vader en God de Zoon.

Na dit relaas wil ik ingaan op uw volgende opmerking: 'In de straf aan het kruis liet God zien hoe serieus zijn straf was: tot in de helse pijniging toe, verlaten van God. Dát is dus de straf die ongelovigen te wachten staat.'

Jezus is inderdaad door God verlaten en dat heeft onnoemlijk veel pijn gekost.

Maar Jezus moest, als zijnde de tweede Adam, de satan op eigen kracht verslaan.

Daarom trok God, met name, zijn handen terug.

In die slag met satan is Jezus duidelijk als overwinnaar uit de strijd te voorschijn gekomen.

In hoeverre Jezus geleden heeft onder die strijd, is moeilijk te zeggen.

Hij is de Overwinnaar en ik vermoed dat Jezus satan geen enkele ruimte heeft gegeven om hem te verwonden.

Ik denk dan ook dat Jezus zich helemaal niet heeft laten pijnigen door satan.

Het omgekeerde heeft zich juist voltrokken.

Jezus heeft in de hel orde op zaken gesteld. Zie K. Schilder in 'Wat is de Hel?'

Jezus heeft daar zijn macht geproclameerd!

De verlatenheid van God heeft uiteraard in relationele zin pijn gedaan.

Maar zo is wel duidelijk geworden dat God de pijn niet heeft verzacht, want als God kan je natuurlijk alle pijnlijke gevoelens wegnemen.

Nu we de pijn van Jezus niet zelf hebben gevoeld, is de kans groot dat we die pijn dan wel te groot dan wel te klein indenken.

Daarom moeten we, als we ons dit willen indenken, terug naar het doel van Jezus' lijden. Ik vind dat dr. Veluw dat in een juist kader heeft geplaatst.

Uw opmerking 'Dát is de straf die ongelovigen te wachten staat' is niet waar.

Allereerst qua tijdsduur niet. Jezus' kruisgang duurde nog geen dag, de ongelovigen ontvangen een veel langere straf.

Maar ook qua intensiteit is het niet waar.

God weet dat mensen zo'n straf niet kunnen dragen en dat het geen zin heeft om die aan ongelovigen op te leggen. Vóór de grondlegging van de wereld was dit bij God bekend.

Daarom kwam Hij al direct na de zondeval met de moederbelofte.

God had op dat moment opnieuw kunnen beginnen en Adam en Eva in de handen van satan kunnen achterlaten. In dat geval zouden Adam en Eva voor eeuwig de straf moeten ondergaan, die qua intensiteit zo groot is als u veronderstelt.

Maar God heeft dat niet gewild. Vandaar de moederbelofte.

Twee mensenkinderen voor eeuwig in de handen van satan, dat vond God twee teveel!

Vandaar zijn reddingsplan om de wereld te redden.

Omdat de mens de kroon op de schepping is, zullen niet alleen al die miljarden sterren een stabiele plaats ontvangen, maar Gods reddingsplan beoogt voornamelijk de redding van mensen.

De ongelovigen ontvangen wél een straf, die te onderscheiden is in:

1. De straf die ze hier op aarde ondergaan, waarvan het missen van een relatie met Jezus Christus een onderdeel is.
2. De straf die ze na hun sterven in hel ondergaan.
3. De straf die ze na de opstanding uit de dood zullen ontvangen.

De straf die ongelovigen ontvangen moet wel eindig zijn, omdat God anders zijn doel niet bereikt.

God wil namelijk dat iedereen in Hem gaat geloven en dat iedereen voor Hem knielt.

God wil zijn relatie met alle mensen herstellen, zodat elk mens Hem gaat eren.

Gods eer staat centraal. Hoe meer mensen Hem eren, hoe groter de vreugde in de hemel.

Want zodra iemand zich bekeert, vult de hemel zich vol blijdschap.(Lucas 15:10)

Die blijdschap is pas volmaakt, zodra iedereen zich heeft bekeerd.

Omdat God volmaakt is, streeft Hij dit volmaakte doel na.

Gods toorn is daarom niet eeuwig.(Psalm 103:9, Jesaja 57:16, Jeremia 3:12)

Terwijl we vele malen in de Bijbel lezen dat Gods toorn eeuwig op de ongelovigen blijft rusten.

Omdat in de Bijbel geen tegenstrijdigheden mogen voorkomen, kunnen deze harde gegevens maar op één manier geïnterpreteerd worden: eens zullen er geen ongelovigen meer zijn.

Iedereen zal zich bekeren, omdat God wil dat iedereen zich bekeerd.

Het begrip eeuwig heeft meerdere betekenissen.

Zie: Paradijsthesen, fantasie of werkelijkheid?, hoofdstuk 20.

Dit idee vindt zijn grond in tal van teksten: Romeinen 3:21, Romeinen 14:11, Romeinen 3:23, 1

Timoteüs 2:3-6, Hebreeënen 2:9, 1 Timoteüs 2:4, 2 Petrus 3:9, Jesaja 25:8, Openbaring 21:5.

We weten dat Jezus de zonde van de wereld zal wegnemen. (Johannes 3:16)

Dit grootse werk zal Jezus Christus afronden tijdens de Jongste Dag, wanneer Hij alles recht zal zetten.

Terug naar de voorbeelden waarmee ik dit punt begon.

Als mijn auto buiten mijn schuld in elkaar wordt gereden, dan vind ik dat ik recht heb op een gelijkwaardig exemplaar. Liefst een die nog beter is, zodat tevens al het opgetreden ongemak gecompenseerd wordt.

Gods schepping was op de zesde dag volkomen gaaf.

Door de zondeval is Gods schepping aangetast, zodat deze op termijn zal verdwijnen.
God heeft recht op een gave schepping.
Na de zondeval, vanwege de algemene genade, heeft God deze aangetaste schepping in stand gehouden. Hij liet mensen geboren worden, die al van te voren door Hem voorzien waren.
Door de zondeval kwamen ze, belast met de erfzonde, ter wereld.
Al die mensen heeft God gewild. Ook zonder zondeval waren zijn geboren.
Daarom moeten we zeggen dat elk mens in Gods ogen waardevol is.
Ondanks de zondeval handhaaft God zijn recht.
Hij heeft recht op een gave wereld, bewoond door mensen die zonder zonde zijn en die Hem loven.
Jezus Christus heeft de taak op zich genomen om dit te realiseren.
Dat houdt in, dat God zijn recht laat gelden op ieder mens.
Daarom wil God dat er niemand verloren gaat.
Op deze manier trekken goedheid en recht en waarheid met elkaar op.
Want over de waarheid lezen we in 1 Timoteüs 2:3-4:
³ Dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze redder, ⁴ die wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen.

2. Pedagogisch verzwijgen van de verdubbeling van het Messiaanse Rijk.

Na uw korte samenvatting over het Messiaans Vrederijk, dat ik grotendeels laat samenvallen met de Jongste Dag, schrijft u: “En, het moet verzwegen worden uit pedagogische redenen, want anders gaat er hier niemand meer geloven”.

Ik geloof dat de Bijbel een leerboek is dat pedagogisch is opgebouwd.
Volgens veel theologen is het boek Job als eerste geschreven.
Dat boek is bij uitstek als een pedagogisch boek te typeren.
Job vraagt veel, maar tijdens zijn gesprek met God krijgt hij geen duidelijk antwoord.
Pas later geeft God het antwoord, doordat hij daarna nog 140 jaar leeft en het dubbele ontvangt van wat hij eerst bezat.
Bovendien mogen we aannemen dat Job na zijn sterven in de hemel is opgenomen en daar is verenigd met allen die hem dierbaar waren.
God heeft na de beproeving Job ruimhartig gezegend.

Een pedagoog geeft soms een kind niet direct een antwoord.
Zeker als het in staat is het antwoord zelf te vinden.
Dan is het beter het kind uit te dagen om zelf het antwoord te zoeken.
Dat zoeken, mag tijd kosten.
Zo lees ik dat in het boek Job.

Over het Messiaans Vrederijk wordt heel verschillend gedacht.
Het lijkt erop dat het versluierd in de Bijbel is opgenomen.
Maar wat voor de een versluierd is, kan voor de ander duidelijk zijn.
Tenminste, dat ligt zo bij de aankondigingen van de Messias in het Oude Testament.
Voor orthodoxe Joden is dat nog steeds niet duidelijk.
Het is net of God wil zeggen: “Zoeken jullie dit nu maar eens uit.”
Het denken over het Messiaans Vrederijk is nog steeds in beweging.

Uw collega, prof. Rob van Houwelingen denkt dat het duizendjarig rijk in de toekomst ligt.
<https://www.nd.nl/nieuws/geloof/duizendjarige-rijk-ligt-in-de-toekomst.375404.lynkx>

Van Houweligen acht het mogelijk dat het duizendjarig rijk een voorfase is van de wederkomst. Dan zullen christelijke martelaren samen met de Messias mogen regeren.

Mijn kijk op het Messiaanse Vrederijk hoeft wat mij betreft niet verzwegen te worden. Ik zie ook geen enkele aanleiding, wat ik uit uw suggestie distilleer, dat mijn visie het kiezen voor Jezus minder noodzakelijk maakt.

Die redenering bespraken we vroeger op de jeugdverenging.

Geloven is moeilijk en beperkend. Daarom kan je beter zo laat mogelijk gaan geloven.

Het mooiste en het meest slimme is om op je sterfbed te gaan geloven.

Dan kan je van de geneugten van het leven ten volle genieten, en na je bekering is toch alles goed.

Alle zonden worden weggedaan. Dus daar moeten we voor gaan.

Eenzelfde redenering proef ik in uw suggestie. Of sla ik nu de plank mis?

Maar wie Christus heeft, leeft toch een leven vol kleur en verwachting?

2.1 Jeruzalem – binnen en buiten, Openbaring 20-22

Ik ga op drie punten in:

- **“Dan moet dat ruimtelijk beperkte Jeruzalem wel uitgebouwd worden om die nieuwkomers te kunnen ontvangen.”**

God plaatste Adam en Eva in het paradijs, terwijl zij de hele wereld in cultuur moesten brengen. Dus het paradijs is een uitvalsbasis. Als er geen zondeval zou zijn geweest, dan zouden in de loop van de tijd veel mensen zich buiten dat paradijs hebben gevestigd.

Identiek hieraan zie ik de komende ontwikkeling van het nieuwe Jeruzalem. Het nieuwe Jeruzalem is het bestuurscentrum. Wie tot geloof komt, mag naar binnen.

Op een gegeven moment zullen de gelovigen zich vanuit dat regeringscentrum over de hele wereld verspreiden, om die wereld te onderwerpen.

Het nieuwe Jeruzalem blijft het regeringscentrum tijdens het Messiaans Vrederijk.

Wie zich definitief in het nieuwe Jeruzalem zullen vestigen, dat is aan God.

Misschien zal er een uitruil zijn van woningen, omdat er mensen zullen zijn die deels in de hoofdstad willen wonen, maar graag ook buiten die stad een optrekje betrekken.

Kan het paradijselijker?

- **“Niets in Openbaring 20-22 wijst er op dat het ooit wel een keer goed zal komen”**

In dit Bijbelgedeelte zie ik drie teksten die juist wél aangeven dat het goed komt.

1) Openbaring 20:6: “Zij zullen priesters van God en van de Messias zijn en duizend jaar lang met Hem regeren.”

Een priester is iemand die werkt aan het herstellen van de relatie tussen God en mens.

Hier lezen we dat alle heiligen priesters zullen worden gedurende duizend jaar.

Wat is het effect van hun arbeid?

Buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem zijn miljarden ongelovigen aanwezig.

De heiligen doen daar in getal voor onder, maar zij hebben de Messias die hen bijstaat.

Bovendien is op dat moment satan afgevoerd naar de poel van vuur en zwavel.

De omstandigheden zijn dus anders dan in het hier en nu.

Ik geloof dat al die heiligen, onder aanvoering van de Messias, alle ongelovigen zullen bekeren.

2) Openbaring 22:2b: “De bladeren van de boom brachten de volken genezing.”

Ik veronderstel dat de hier bedoelde volken teruggrijpt op de volken die genoemd worden in de belofte aan Abraham, Isaak en Jacob.

Alle volken zullen gezegend worden. Die belofte strekt zich uit tot in het Messiaans Vrederijk.

3) Openbaring 22:14: “Gelukkig zijn zij die hun kleren wassen: zij kunnen over de levensboom beschikken en zullen de stad door de poorten binnen gaan.”

Nadat het nieuwe Jeruzalem is neergedaald, kunnen mensen hun kleren nog wassen in het bloed van het Lam. Want elders lezen we dat alleen zij die zich hebben later reinigen door Jezus Christus, toegang krijgen tot de stad van Vrede.

Aannemelijk is dat uiteindelijk iedereen zich gaat wassen in het bloed van het Lam.

- “Die cultuurschatten worden overigens vandaag al binnen gebracht, en zullen hun waarde behouden op de nieuwe aarde, zo realistisch denk ik er wel over.”

Omdat het nieuwe Jeruzalem nog niet is neergedaald is het fysiek onmogelijk dat vandaag de dag cultuurschatten worden binnengebracht. (Openbaring 21:26)

Uiteraard zullen alle gestorvenen de kennis die zij hier hebben opgedaan, al in de hemel mogen gebruiken bij de opbouw van het nieuwe Jeruzalem. In de derde hemel.

(2 Korintiërs 12:2-4)

2.2 Pedagogisch verzwijgen

Er zijn zaken die God in zijn wijsheid, wellicht uit pedagogische overwegingen (2 Timoteüs 3:15-16), verzwijgt. Zo verzweg het Oude Testament het tijdstip van Jezus geboorte.

Het Nieuwe Testament zegt niets over het tijdstip van zijn terugkomst.

Dus God verzwijgt wel wat, en dat is goed voor ons.

U schrijft: “In het NT merk je op geen enkele moment dat er nog ‘speling’ zou zitten in de aard van de toekomst van ongelovigen. Je bedenkt dus een ‘pedagogisch’ inzicht bij God die ons nota bene zelfs op het verkeerde been zou hebben gezet als we bijv. in zending (maar ook in de kerk bij halsstarrig ongelooft) mensen zouden dreigen met een eeuwige ondergang die dan vervolgens toch tijdelijk van aard zou zijn. Daarin proef ik een onwaarachtigheid in de verkondiging waar ik niet mee kan leven.”

Ik geloof dat God zijn Woord steeds verder ontvouwd.

Bij iedere nieuwe stap zijn er afhakers.

De orthodoxe Joden hebben het grote nieuws van de Messias niet kunnen en willen aannemen.

De Rooms-katholieken hebben tijdens de Reformatie de nieuw ingebrachte exegeses niet aangenomen, maar juist met kracht bestreden.

Nieuwe inzichten in Gods Woord worden veelal met argusogen bekeken.

Zeker als deze met aloude inzichten in strijd schijnen te zijn.

Zoals al eerder gezegd, verraadt Gods Woord een pedagogische aanpak.

In het Oude Testament komen we veel boeken tegen met overwegend donker getinte teksten.

Ik denk daarbij aan Klaagliederen, Hosea en Micha.

Ze bevatten slechts enkele licht getinte teksten: Klaagliederen 3:21-27, Hosea 11:10-11, Micha 5:2-3.

Dit doet mij denken aan ouders met een lastig kind. Ze zijn vaak bezig met het corrigeren van hun kind, door te dreigen met straf, door te straffen, door streng te zijn.

Bij het naar bed gaan, knuffelen zij hun kind en laten zij hun liefde zien.

In de Bijbel zijn Gods straffen sterk aangezet, maar Gods liefde overtreft dit alles in veelvoud.

Deze pedagogische aanpak is van geheel andere orde dan het ‘pedagogisch’ inzicht bij God dat u mij met mijn these toedicht. Van zo’n pedagogisch inzicht is hier geen sprake.

Mijn these berust op het zo letterlijk mogelijk lezen van de begin hoofdstukken van Genesis en de laatste hoofdstukken van Openbaring.

Daarom kan ik de door uw geproefde onwaarachtigheid niet thuisbrengen.

Nieuwe inzichten, waarbij we kunnen gaan inzien dat we het vroeger verkeerd hebben gelezen, kunnen zeker spanningen opleveren.

Zie maar naar de gevoerde discussie van man/vrouw in het ambt.

Verder schrijft u: **“Dan zou het hek van de dam zijn”**.

Het is jammer dat u niet duidelijk aangeeft waarom dan het dek van de dam zou zijn.

Ik vermoed dat u denkt, dat ‘herkansing’ de oproep om nu een keus te maken ondergraaft, en dat een tijdelijke straf minder afschrikwekkend is dan een eeuwige straf.

Op beide punten geef ik u ongelijk.

Nu is het al zo bij allen die later tot geloof komen, dat zij, terugziend, inzien dat zij in hun oude leven veel gemist hebben. Dit blijft zo. Wie snel voor God kiest, is beter uit.

Het andere punt is veel moeilijker uit te leggen, omdat er over de hel nu al zo heel verschillend gedacht wordt. Daarom beperk ik mij tot één aspect. Uit de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus, leidt men vaak af dat die rijke man naamloos is, hij verdwijnt in de hel in de anonimiteit.

Hij is vooral met zichzelf bezig van God en mensen verlaten. Dat is dan zijn straf.

Verdrinkend in die anonimiteit wordt je dan nauwelijks meer daadwerkelijk met je zonden geconfronteerd. Het blijft een wroeten in jezelf.

Ik geloof (evenals dr. Veluw) dat tijdens het laatste oordeel mensen zich met elkaar zullen moeten verzoenen. De ongelovigen zullen daar in eerste instantie niet voor open staan, omdat zij zich verhard hebben. Door hen te straffen zullen ze week worden gemaakt, zodat zij daar op een gegeven moment daar wel voor open zullen staan.

Dr. Veluw haalt in zijn preek Corrie ten Boom aan, die zich heeft verzoend met een van de bewakers uit het concentratiekamp waarin zij opgesloten is geweest.

Zo’n verzoening kost veel, van beide partijen. Maar wie die door Christus is veranderd, lijkend op Hem, gaat de verzoening aan. Na die verzoening geeft het enkel vreugde.

De andere partij zal daarbij diep door het stof moeten. Dat is zijn straf.

In mijn these ga ik ervan uit dat alle mensen zich met elkaar zullen moeten verzoenen.

Geen anonimiteit dus. Ieder zal de ander herkennen.

Alle mensen die wij nu uit de weg gaan, zullen we tegenkomen.

Want ook die mensen zijn in Gods ogen waardevol.

Zij die veel misdreven hebben, krijgen veel te verantwoorden.

Denk aan Hitler, bewakers van concentratiekampen, abortusartsen, rovers en dieven.

Alles zal moeten worden rechtgezet.

Onder leiding van Jezus Christus zal alles moeten worden rechtgezet.

Wie veel kapot heeft gemaakt, zal veel recht moeten zetten.

Daarom zal de Jongste Dag langer duren dan een etmaal, waarschijnlijk langer dan duizend jaar.

Ik veronderstel dus dat de straffen heel intens zullen zijn, dat daarbij de ongelovigen alles voorgeschoteld krijgen wat zij verkeerd hebben gedaan. (Romeinen 2:16)

Kijkend naar het kruis, zien we dat Jezus Christus heel intens heeft geleden.

Ik durf de veronderstelling aan: Hoe intenser het lijden, hoe korter de straf mag zijn.

Dat lijkt mij de ultieme vorm van rechtvaardigheid.

Dat zien wij, als we naar het kruis kijken.

Binnen een etmaal droeg Jezus de straf van de hele wereld.

2.3 Filippenzen 2:11, alle knie etc.

Ik lees graag Filippenzen samen met Romeinen 14:11.

Filippenzen 2:9-11: *“⁹ Daarom heeft God hem hoog verheven en hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat,¹⁰ opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, ¹¹ en elke tong zal belijden: ‘Jezus Christus is Heer,’ tot eer van God, de Vader.”*

Romeinen 14:11: *“¹¹ want er staat geschreven: ‘Zo waar ik leef – zegt de Heer –, voor mij zal elke knie zich buigen, en elke tong zal God loven.’”*

Ik stem in met uw kijk op de beweegredenen van de Farao. Hij liet Israël vetrekken, omdat Hij Gods macht erkende en tot het inzicht kwam dat hij daar niets tegen in kon brengen.

Maar hier is het toch heel anders.

De mensen zullen tijdens het buigen van hun knieën Jezus Christus als Heer belijden, tot eer van God de Vader. Vervolgens zullen zij God loven.

Wie Jezus Christus van harte als Heer belijdt, die is toch gered? (Romeinen 10:9)

Hier belijden de mensen toch van harte hun geloof, omdat zij daarmee God eren en vervolgens God loven?

Anders zouden we hier een stuk onwaarachtigheid in moeten lezen.

Gezien de context, is dit zeer onwaarschijnlijk.

2.4 God wil dat alle mensen behouden worden, 1 Timoteüs 2:4

De Studiebijbel geeft bij dit vers de volgende verklaring:

2:4 alle mensen: de nadruk wordt hier gelegd op de universele reikwijdte van de boodschap van heil. God wil niet veroordelen, maar hij wil redden (Ezechiël 18:23, 32; 33:11). Dit blijkt ook uit de verzuchtingen die God slaakt in het OT (Deuteronomium 5:29; Psalm 81:14; Jesaja 18:18 [moet volgens mij Jesaja 19:22 zijn]) en ook Jezus (Matteüs 23:37) en misschien uit het woordloos zuchten van de Geest (Romeinen 8:26)

Ik vind Jesaja 19:22 “De HEER zal hen slaan en helen; zij zullen naar Hem terugkeren, Hij zal hun gebeden verhoren en hen genezen.” een sprekend vers, dat Gods karakter blootlegt.

God straft om te helen.

Het is duidelijk dat God verkiest wie Hij wil.

Hij kiest Israël uit als voorbeeldvolk. Via dat volk loopt het heil.

Maar God heeft Israël verkozen met het oog op alle volken. Denk maar aan de belofte aan Abraham, Isaak en Jacob. Uiteindelijk zullen via Israël alle volken gezegend worden. Hoe?

Hoe kunnen al die volken gezegend worden die op de wereld aanwezig waren tijdens het leven van Abraham? Gold deze belofte ook niet voor al die volken?

Wat zou Abraham gedacht hebben?

Op het moment dat Jezus Christus zijn werk op aarde voltooide, waren er waarschijnlijk al veel volken uitgestorven. In elk geval waren er toen al miljoenen mensen overleden.

Hebben zij baat gehad bij Jezus' kruisoffer?

De paradijstheze is gebaseerd op het gedachte-experiment om de Bijbel zo letterlijk mogelijk te lezen. Wie 1 Timoteüs 2:4 letterlijk neemt, leest daarin dat God iedereen wil redden.

Omdat God een absolute wil heeft, moet deze tekst gelezen worden in zijn absolute betekenis.

Gods beloften zijn eveneens absoluut, die komen allemaal uit.

Alles wat in de Bijbel niet strookt met Gods absolute wil en met zijn absolute beloften, moet daarom gerelativeerd worden.

Andersom mag nooit.

Gods toorn is nooit absoluut, want God zal niet eeuwig toornen.

Deze zienswijze relativeert al Gods straffen.

Gods liefde overstijgt onder alle omstandigheden zijn toorn. Bij God gaat genade voor recht.

3. Tweede messiaanse rijk

Over de eeuwigheidswaarde van de ziel wordt al duizenden jaren gediscussieerd.

Ds. Telder is om zijn opvatting geschorst, omdat hij met de tekst Lucas 23:43 ('Ik verzeker je nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn) niet voldoende in zijn theorie heeft laten doorklinken.

Omdat ik sterk hecht aan dat kruiswoord, denk ik dat een ziel eeuwigheidswaarde heeft.

Meerdere theologen baseren die eeuwigheidswaarde op o.a. de volgende teksten:

1. De verheerlijking op de berg, waarbij Mozes en Elia met Jezus spraken. (Matteüs 17)
2. De gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus. (Lucas 16)
3. De zielen aan de voet van het altaar. (Openbaring 6:9)
4. Ook aan de doden is het evangelie verkondigd. (1 Petrus 4:6)

In Zondag 22 belijden we het eveneens: “Dat niet alleen mijn ziel na dit leven terstond tot haar Hoofd Christus opgenomen zal worden, (...)”

Het kan zijn dat het idee van de onsterfelijkheid van de ziel mee op conto staat van de Griekse filosofie, dat het mee door de toen heersende tijdgeest bepaald is.

Maar dat wil niet zeggen dat het minder bijbels is.

Want de huidige discussie over de ‘vrouw in het ambt’ wordt mee door de tijdgeest bepaald, wat niet wil zeggen dat de uitkomst van die discussie hoe dan ook minder bijbels wordt.

Dat geldt natuurlijk ook voor de huidige discussie over de beginhoofdstukken van Genesis.

Op internet vond ik de volgende site over de onsterfelijke ziel:

<http://www.home.zonnet.nl/gemeente.van.god/onsterfelijkeziel.html>

Ik ben wel benieuwd hoe u tegen de daarin getrokken conclusies aankijkt.

Maar nog benieuwder ben ik naar uw kijk op de door mij veronderstelde drie wegen na het sterven. Zie: Paradijstheze, fantasie of werkelijkheid? → Hoofdstuk 10; Hemel, hel en zielenlaap.

Romeinen 11 en de redding van geheel Israël.

U schrijft: “Het ‘heel Israël is dan de hele kerk die ingevoegd is in de ‘stam’ Israël.

Deze zin doet denken aan de vervangingstheologie, waarbij de kerk de plaats inneemt van Israël.

In het boek “**Profetisch licht** – Toekomst voor Israël en de kerk’ van dr. J. Hoek (red.) geven dr. E. de Boer en dr. J. Hoek aan dat zij nog grote verwachtingen hebben voor Israël. Twee citaten:

“Wat is de toekomstverwachting bij Calvijn? In de eerste plaats richt hij alle aandacht op de grote belofte van God: dat Jezus Christus komt om zijn rijk volle werkelijkheid te maken. In dat kader is er ook de verwachting voor Israël. Spreekt Paulus in Romeinen 11 niet van het mysterie? De waarschuwing aan ons tegen onwetendheid en arrogantie gaat eraan vooraf en spreekt ons ook in onze tijd aan. ‘Zodat wij zouden weten dat de redding van de rest (die de Heer uiteindelijk tot zich zal verzamelen) verborgen is onder de zegel van Gods ring. ‘Wat een beeld van verwachting ten aanzien van het oude Godsvolk! Bezegeld door de zegelring van de Heere. Hoe zal geheel Israël gered worden? ‘Op zo’n wijze dat de Joden de eerste plaats als eerstgeborene in het gezin van God.’ Dit, zo gaat Calvijn verder, hoort bij de voltooiing van het rijk van Christus.”

(citaat uit hoofdstuk 6 **Profetisch licht bij Calvijn**, door E.A. de Boer; blz. 131-132)

“Er is een bijbelse basis om uit te zien naar een toekomstige bekering van Israël en een daarmee samenhangende geestelijke opwekking onder de volkeren. De huidige Jezus als Messiasbelijdende Joden zijn de eerstelingen van de volle oogst. De weg naar de jongste dag gaat niet alleen door het donker en het diepe, maar zal ook momenten van licht en zegen te zien geven. God heeft voor Israël en voor de gemeente die zich nauw met Israël verbonden weet, nog veel goeds in petto. De manifestatie daarvan zal zelfs de gebroken schepping doen opademen en ons temeer doen uitzien naar de dag waarop alle dingen nieuw worden.”

(citaat uit hoofdstuk 9 **Spoorzoeken bij profetisch licht**, door J. Hoek; blz. 193-194)

Verder wil ik aandacht vragen voor het artikel van prof. dr. P.H.R. van Houwelingen over “**Het behoud van heel Israël (Rom. 11,26a); Paulus’ verwachting en onze verantwoordelijkheid**”

http://www.centrumvoorisraelstudies.nl/artikelen/Houwelingen_Het-behoud-van-heel-Israel.php

Van Houwelingen sluit zijn artikel af met: “De uitleg van Romeinen 11,26a zoals die in dit artikel ontwikkeld is, laat zien dat wij ons als christenen van de eenentwintigste eeuw volop betrokken mogen weten bij wat de apostel Paulus voor ogen stond toen hij zijn brief aan de gemeente in Rome schreef. De relatie tussen Israël en de kerk blijft alle eeuwen door zorgvuldige aandacht vragen. Onze christelijke verantwoordelijkheid in deze relatie wordt geactiveerd door de uitgesproken verwachting van Paulus als het gaat om het behoud van heel Israël. Ora et labora. Zó doende kunnen we de toekomst gerust in Gods hand leggen. Moge de Messiaanse vrede ons aller deel zijn!”

Van Houwelingen denkt dat de redding van heel Israël in de toekomst zal plaatsvinden. Hij kiest voor de temporele interpretatie. (zie punt 3c)

Verder betreft Van Houwelingen ook de verzen 26 en 27 bij zijn beschouwing:

²⁶ Dan zal heel Israël worden gered, zoals ook geschreven staat: ‘De redder zal uit Sion komen, en wentelt dan de schuld af van Jakobs nageslacht. ²⁷ Dit is mijn verbond met hen, wanneer ik hun zonden wegneem.’

Over de betekenis van Sion schrijft hij: “Omdat God hart heeft voor Sion, is Hij erop gericht, wordt Hij erdoor gemotiveerd, blijft het zijn uitgangspunt. Bedacht dient te worden dat de aanduiding Sion in de bijbel speciaal verwijst naar het geestelijk centrum van Jeruzalem. Het is de woonplaats die de Heilige had uitgekozen. Daarom slaat Sion de brug tussen het aardse en het hemelse Jeruzalem, de stad zonder tempel waar de Heilige voorgoed wil samenwonen met mensen. Wat doet de goddelijke Redder, als Hij speciaal Sion op het oog heeft? Goddeloosheden afwenden, het verbond vernieuwen, zonden wegnemen. Ziedaar Gods heilswerk in Jezus Christus, door de heilige Geest.”

Ik interpreteer Sion nog concreter dan Van Houwelingen hier doet.

Ik denk dat Sion echt verwijst naar het nieuwe Jeruzalem. Tijdens het Messiaanse Vrederijk zal onder leiding van Jezus Christus alle nog resterende zonden uit de wereld worden verwijderd en Hij zal het verbond met iedereen vernieuwen door met de gelovigen het avondmaal te vieren.

In Hebréeën 9: 28 staat:

²⁸ *Net zo zeker is het dat Christus, die eenmaal is geofferd om de zonden van velen te dragen, voor een tweede maal zal verschijnen om te redden wie hem verwachten, maar dan gaat het niet meer om de zonde.*

Als Jezus voor de tweede maal terugkomt, komt Hij om te redden wie Hem verwachten.

Ik interpreteer dit vers zo, dat Jezus ook dan nog mensen zal redden, mensen die Hem verwachten. Kennelijk mensen die naar Hem uitzien.

Ik vermoed dan ook dat onheiligen tot zinnen zullen komen, mee omdat satan dan geen enkele invloed meer op hen zal kunnen uitoefenen. Satan is dan inmiddels afgevoerd naar de poel van vuur en zwavel.

Bovendien zullen de heiligen, als priesters, hun missionaire taak oppakken.

Daarover in het volgende punt meer.

Welke regels zouden er dan gelden in dat Tweede Rijk?

Ik denk dat alle regels die de Bijbel nu aanreikt, dan ook nog zullen gelden tot het moment dat iedereen volmaakt is.

Ik veronderstel dat aan het begin van het Messiaans Vrederijk nog geen enkel mens volmaakt is, omdat we niet als volmaakte mensen zullen opstaan. Pas aan het einde van het Messiaanse Vrederijk zullen alle mensen volmaakt zijn, dan ‘zal er geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij.’ (Openbaring 21:4)

Verder vraagt u: “Welke kerken zouden er moeten zijn? Hoe moet het dan met de missionaire opdracht? Die is dan vervuld, en dan maar wachten tot de laatste zondaar zijn hele straf heeft uitgezeten?”

In Johannes 17:20-26 lezen we dat Jezus vurig bidt voor de eenheid van de gelovigen:

²⁰ Ik bid niet alleen voor hen, maar voor allen die door hun verkondiging in mij geloven. ²¹ Laat hen allen één zijn, Vader. Zoals u in mij bent en ik in u, laat hen zo ook in ons zijn, opdat de wereld gelooft dat u mij hebt gezonden. ²² Ik heb hen laten delen in de grootheid die u mij gegeven hebt, opdat zij één zijn zoals wij: ²³ ik in hen en u in mij. Dan zullen zij volkomen één zijn en zal de wereld begrijpen dat u mij hebt gezonden, en dat u hen liefhad zoals u mij liefhad.

²⁴ Vader, u hebt hen aan mij geschonken, laat hen dan zijn waar ik ben. Dan zullen zij de grootheid zien die u mij gegeven hebt omdat u mij al liefhad voordat de wereld gegrondvest werd. ²⁵ Rechtvaardige Vader, de wereld kent u niet, maar ik ken u, en zij weten dat u mij hebt gezonden. ²⁶ Ik heb hun uw naam bekendgemaakt en dat zal ik blijven doen, zodat de liefde waarmee u mij liefhad in hen zal zijn en ik in hen.'

Op dit moment is dit gebed van Jezus nog niet verhoord, en ik verwacht dat deze vóór zijn terugkomst nog steeds niet verhoord zal zijn.

Omdat God de Vader al Jezus' gebeden zal verhoren, zal dit gebed pas in vervulling gaan na de terugkomst van Jezus.

De heiligen zullen zich dan verzamelen binnen de poorten van het nieuwe Jeruzalem en in die beschutte omgeving zal de echte eenheid vorm krijgen. Jezus Christus zal daar aanwezig zijn en onder zijn leiding zal die eenheid ontstaan.

In het Messiaans Vrederijk zal er maar één kerk zijn, onder de leiding van Jezus Christus.

Die kerk krijgt dan nog een grote missionaire taak opgelegd.

Want buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem bevinden zich dan meerdere miljarden ongelovigen. Die ongelovigen zullen gestraft worden, maar al snel zal er gewerkt gaan worden aan hun resocialisatie.

Jezus bidt in vers 25 voor de wereld. Jezus wil ook hen redden.

Ook dat gebed zal pas verhoord worden na zijn terugkomst.

Tijdens het Messiaanse Vrederijk zullen de heiligen onder aanvoering van Jezus hun priesterlijke taak op zich nemen. Zij zullen het evangelie verkondigen en er alles aan doen om geschonden relaties te herstellen. De relatie tussen hen en God en de relaties tussen alle mensen onderling.

De heiligen zullen geliefden, vrienden en kennissen missen, die tijdens het hier en nu niet tot geloof zijn gekomen. Ik veronderstel dat hun aandacht in eerste instantie zal uitgaan naar hen die zij het meest missen. Wie dan gered wordt, zal op zijn beurt weer geliefden, vrienden en kennissen missen. Ook hij gaat als eerste hen zoeken om ook hen te overtuigen van het evangelie.

Zo zal uiteindelijk iedereen bereikt worden en zich bekeren.

Onze missionaire arbeid in het hier en nu betreft dus slechts de eerste lichtung, de tweede en de laatste lichtung volgt tijdens het Messiaans Vrederijk.

4. Overdracht aan de Vader

Ik situeer de overdracht van Jezus van al zijn ambten aan zijn Vader aan het einde van het Messiaans Vrederijk. Als Hij alles volbracht heeft en alles en allen onder zijn voeten heeft gelegd.

Daarna keert de situatie terug, zoals deze zonder zondeval zou zijn geweest.

Zonder zondeval had Jezus zijn offer niet gebracht en was Hij niet onze hogepriester geworden.

Omdat er zonder zondeval een dagelijkse omgang tussen God en mens zou zijn geweest, hoefde Jezus geen Hogepriester te zijn.

Zonder zondeval hoefde er ook geen Koning te zijn die orde op zaken moet stellen.

Daarom, denk ik, dat na de overdracht Jezus niet meer te herkennen zal zijn als Priester, Profeet en Koning, in lichamelijke gestalte. Want dan zou iedereen constant herinnerd worden aan de zondeval en alle daaraan gerelateerde gevolgen.

Dit idee is strijdig met wat we in Jesaja 65:17-19 daarover lezen:

¹⁷ Zie, ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Wat er vroeger was raakt in vergetelheid,
het komt niemand ooit nog voor de geest.

¹⁸ Er zal alleen maar blijdschap zijn
en groot gejuich om wat ik schep.

Ik herschep Jeruzalem in een jubelende stad
en schenk haar bevolking vreugde.

¹⁹ Dan zal ik over Jeruzalem jubelen
en mij verblijden over mijn volk.

Geen geweën of geweeklaag wordt daar nog gehoord.

In Openbaring wordt inderdaad gesproken over het Lam, dat herkenbaar zal zijn als geslacht.

Daarnaast wordt Hij als Koning, Rechter en als onze enige Hogepriester beschreven.

Gedurende het Messiaans Vrederijk zal Jezus Christus al die posities innemen.

Maar, ná de overdracht vervallen al die functies.

U schrijft: “Dat vervalt niet als Hij het koningschap aan zijn Vader overdraagt. Hij blijft aan de rechterhand van de Vader, die hoge positie is zijn verworven recht, in de allures van een schaamtecultuur. Die wordt Hem nooit weer afgenomen, want dan zou Christus weer schande moeten dragen. Er is geen terugweg mogelijk van zijn overwinningstocht.”

Het kan zijn dat ik 1 Korintiërs 15:22-28 al te menselijk lees, maar er staat toch wel in te lezen, dat Jezus Christus Koning blijft totdat “God alle vijanden aan zijn voeten heeft gelegd.”

²² Zoals wij door Adam allen sterven, zo zullen wij door Christus allen levend worden gemaakt. ²³ Maar ieder op de voor hem bepaalde tijd: Christus als eerste en daarna, wanneer hij komt, zij die hem toebehoren. ²⁴ En dan komt het einde en draagt hij het koningschap over aan God, de Vader, nadat hij alle heerschappij en elke macht en kracht vernietigd heeft. ²⁵ Want hij moet koning zijn totdat ‘God alle vijanden aan zijn voeten heeft gelegd’. ²⁶ De laatste vijand die vernietigd wordt is de dood, ²⁷ want er staat: ‘Hij heeft alles aan zijn voeten gelegd.’ Wanneer er ‘alles’ staat, is dat natuurlijk uitgezonderd degene die alles aan hem onderwerpt. ²⁸ En op het moment dat alles aan hem onderworpen is, zal de Zoon zichzelf onderwerpen aan hem die alles aan hem onderworpen heeft, opdat God over alles en allen zal regeren.

Vervolgens schrijft u: “In jouw these heeft de bijbel de helft van het verhaal maar verteld. OK, OK, op zich is dat natuurlijk zo, wij kunnen ons geen voorstelling maken van de hele heerlijkheid en waarheid, maar ik bedoel nu: de helft van de waarheid die we nu al zouden moeten weten. Dat is een ondermijning van de betrouwbaarheid en de genoegzaamheid van de bijbel.”

Ik ben Openbaring anders gaan lezen door een paradigmaverschuiving.

Ik lees dezelfde teksten als alle andere lezers, maar ik ben tot de conclusie gekomen dat het Messiaans Vrederijk grotendeels samenvalt met de jongste dag.

Die jongste dag wordt in de bijbel vaak aangeduid als de dag van de HEER.

In de NBV wordt de jongste dag vertaald als de laatste dag. (Johannes 6)

In de belijdenis van Nicea wordt gesproken over de komende eeuw.

Die laatste uitdrukking ‘de komende eeuw’, doet al vermoeden da we bij de jongste dag moeten denken aan een periode van minstens een eeuw.

Openbaring 20:1-9 ben ik anders gaan lezen.

²⁰ Ik zag een engel uit de hemel neerdalen met de sleutel van de onderaardse diepte en zware ketenen in zijn hand. ² Hij greep de draak, de slang van weleer, die ook duivel of Satan wordt genoemd, en ketende hem voor duizend jaren. ³ Hij gooide hem in de diepte, sloot de put boven hem en verzegelde die, opdat de volken niet meer door hem misleid zouden worden tot de duizend jaar voorbij waren; daarna moet hij korte tijd worden losgelaten.

⁴ Ook zag ik tronen, en aan hen die erop zaten werd recht gedaan. Het zijn de zielen van hen die onthoofd waren omdat ze van Jezus hadden getuigd en over God hadden gesproken; zij hadden het beest en zijn beeld niet aanbeden en ook zijn merkteken niet op hun voorhoofd of hun hand gekregen. Zij waren tot leven gekomen en heersten duizend jaar lang samen met de messias.

⁵ De andere doden kwamen niet tot leven voordat de duizend jaar voorbij waren. Dit is de eerste opstanding.

⁶ Gelukkig en heilig zijn zij die deelhebben aan de eerste opstanding. De tweede dood heeft geen macht over hen. Zij zullen priester van God en van de messias zijn en duizend jaar lang samen met hem heersen.

⁷ Wanneer de duizend jaar voorbij zijn, zal Satan uit zijn gevangenis worden losgelaten. ⁸ Dan gaat hij eropuit om de volken aan de vier hoeken van de aarde, Gog en Magog, te misleiden. Hij brengt hen voor de strijd bijeen, een menigte zo talrijk als zandkorrels aan de zee. ⁹ Ze trekken op, over de hele breedte van de aarde, en omsingelen het kamp van de heiligen en de geliefde stad. Maar vuur daalt neer uit de hemel en verteert hen.

De chiliasten verwachten een Messiaans Vrederijk, waarna de satan zal worden losgelaten.

Wat is het resultaat?

Satan weet de volken te misleiden en hij brengt ze bijeen voor de strijd. Zij omsingelen het kamp van de heiligen en de geliefde stad.

Is het reëel om de verwachten dat satan zal worden losgelaten aan het einde van het Messiaanse Vrederijk? Op het moment dat Jezus Christus tijdens die duizend jaar veel recht heeft kunnen zetten. Wat voor zin heeft dat?

Wordt satan dan in de gelegenheid gesteld om alles af te breken, wat Jezus Christus gedurende die duizend jaar heeft opgebouwd? Is het een test om de deugdelijkheid van Jezus' werk te beproeven? Ik ging twijfelen.

Op een gegeven moment las ik in de Studiebijbel bij de toelichting op Jesaja 6:1-13 over een draaiing van de chronologische volgorde. Wie Openbaring 4 t/m 19 leest over de zeven zegels, de zeven bazuinen en de zeven offerschalen, ontkomt er ook niet aan om aan de chronologische volgorde te sleutelen.

Volgens mij sluit vers 7 aan op vers 3. Het gaat daarbij over het duizendjarig rijk waarin wij nu lezen; vanaf Jezus troonsbestijging tot aan zijn terugkeer.

Rond zijn terugkeer wordt de satan losgelaten. Aan het einde van de huidige eeuw en aan het begin van de toekomstige eeuw.

Want de geliefde stad uit vers 9 zie ik als het nieuwe Jeruzalem, dat gelijktijdig met Jezus' terugkomst op de aarde zal neerdalen. Die stad wordt omsingeld en daarna komt er vuur uit de hemel.

De schapen en bokken zullen dan van elkaar gescheiden worden.

Tot zover een korte samenvatting van een gedeelte van de these.

Dit deel van de these is helemaal gebaseerd op bijbelse gegevens.

Alleen over dit deel van Openbaring wordt heel verschillend gedacht, wat al aangeeft dat de tekst niet eenvoudig is.

Maar deze moeilijke tekst ondermijnt toch niet de betrouwbaarheid en de genoegzaamheid van de bijbel?

Eén van de moeilijkste teksten is Openbaring 22: 14, waarin ook gesproken wordt dat de onheiligen zich zullen bezighouden met moord. Zullen ze dat alleen maar in gedachten doen of ook daadwerkelijk tot die daad komen? Zullen ze echt mensen vermoorden?

Zo ja, hoe loopt dat dan af?

Nu weten we dat Jezus tot zijn discipelen heeft gezegd dat ook zij wonderen kunnen verrichten (Matteüs 21:21-22) en het ook daadwerkelijk zullen doen. (Johannes 14:12-14)

Zal dat weggelegd zijn voor de heiligen in de komende eeuw?
Zodat, als er iemand vermoord wordt, heiligen dat zullen herstellen.
Zullen we verrast staan?

5. Goddelijke natuur

In NGB artikel 1 worden Gods eigenschappen onder woorden gebracht. Tegelijk wordt erbij gezegd dat Hij niet te doorgronden is. Wél kunnen we van God zeggen dat Hij goed is, dat Hij de zeer overvloedige bron van al het goede is.

God heeft zich doen kennen in Jezus Christus. Karl Barth zegt daarover: “Vanwege de triomf van Gods genade in Christus, die objectief vaststaat en een universele geldingskracht heeft, is verloren gaan een onmogelijke mogelijkheid.”

Ook de Rooms-Katholieke Kerk heeft nagedacht over Gods goedheid voor de ongelovigen. Volgens hen komen zij in het vagevuur, een reinigingsvuur, waaruit zij schoon te voorschijn zullen komen. Gods zoenoffer krijgt zo ook betekenis voor de ongelovigen. In feite komt deze leer uit op de alverzoening. (Ik weet niet of alle schakeringen binnen de Rooms-Katholieke Kerk dit aanhangen)

Wie de alverzoening afwijst, loopt op tegen andere problemen.
Twee voorbeelden:

1) Prof. K. Schilde schrijft in de brochure “Wat is de Hel”:

“Want ook voor de verlorenen heeft Christus’ kruis naar ons belijden iets verworven. Christus’ dood heeft het *recht* hersteld. Het recht, niet alleen voor den hemel, maar ook voor de hel. Was Hij niet gekomen om voor al het bestaande de souvereiniteit Gods te handhaven, dan zou de willekeur van de satanische macht – welk een gruwel – geheerscht hebben. Nu wordt ook deze ingebonden en vernietigd. Had Christus’ offergang niet de duivelenmacht verslagen, dan zou de bodem der hel zijn geëffend voor den vreugdevollen dans der in machtswellust triomfeerende geestelijke boosheden. Maar wat voor balzaal – men vergeve de *ridicule* gedachte – bestemd is, dat wordt *gevangenis*. Dat is onze groote troost in deze troosteloosheid. Het moment, dat Satan voor zijn meest trotschen eisch bestemd had, wordt de bevestiging van zijn volslagen *afwijzing*. Kon *Satan* gebieden, de hel werd het gruwelijkste onrecht, de chaos zijner wellustigheid, het bolsjewisme van zijn puren willekeur. De openbaring van zijn “praktische Vernunft”. Maar nu, krachtens Christus rechtszege, *God* beschikt, ook over de hel, *nu* wordt ze, en blijft ze tot in eeuwigheid, de sfeer van het hoogste recht, van de orde uit Gods zuiveren wil geboren, de geordende staat, die geen enkele wilsuiking van Gods wet ontlopen kan, één openbaring van Gods “reine Vernunft”. (blz. 22)

Ik onderschrijf wat K. Schilder hier tekent, vanaf Jezus’ overwinning heeft God het voor het zeggen in de hel. Hij handhaaft daar zijn recht.

De vraag is dan: Hoe doet God dat en blijft Hij dat dan eeuw in eeuw uit doen?

Blijft God de eeuwige Cipier van de gevangenis, die hel heet?

Met andere woorden: Blijft God eeuw in eeuw uit bezig met de afvallige mens?

Dit is toch ondenkbaar? Dit past toch niet bij een God zoals deze in NGB art. 1 getekend is!

De Bijbel laat zich hier niet over uit. Daarin wordt juist benadrukt dat Jezus alles en allen aan zich zal onderwerpen. Schuift Jezus tijdens de overdracht van alles en allen aan zijn Vader ook de hel en alles wat daarmee samenhangt op het bord van zijn Vader? Dat is toch ondenkbaar?

2) Tom Wright schrijft in zijn boek "Verrast door hoop" het volgende:

"Mijn stelling luidt dat het mogelijk is dat een mens die zo ver op weg is voortgeschreden, en zozeer iedere fluistering van het goede nieuws, elke glimp van het ware licht, iedere oproep om zich om te keren en de andere kant op te gaan, elk teken van de liefde van God, naast zich neergelegd heeft, dat hij na zijn dood eindelijk, naar zijn eigen keus, *een wezen wordt dat ooit mens was, maar niet langer is*, een schepsel dat het goddelijke beeld in geen enkel opzicht meer weerspiegelt. Na de dood van het lichaam waarmee zo iemand in Gods goede wereld gewoond heeft en waarin het flakkerende vlammetje nog niet helemaal uitgedoofd was, is hij op datzelfde moment alle hoop, maar ook alle medelijden voorbij geschoten. Er ligt geen concentratiekamp midden in het prachtige landschap, er bevindt zich geen martelkamer in het kasteel van de heerlijkheid. Deze schepsels die nog voortbestaan in een namenselijk bestaan, weerspiegelen hun Maker op geen enkele zinvolle manier meer; zij kunnen in henzelf of in anderen niet meer de natuurlijke sympathie opwekken die sommigen zelfs voor de hardste crimineel kunnen voelen.

Ik beseef heel goed dat ik mij nu op een terrein begeef waarvan niemand kan beweren dat hij het in kaart heeft gebracht. Een christen gelooft dat Jezus naar de hel is gegaan en is teruggekeerd, maar wie dat zegt, beseft dat hij in een groot zwart gat kijkt en geen reisbrochure voor toekomstige reizigers geschreven heeft. Het laatste wat ik wil, is dat er iemand is die denkt dat ik (of wie dan ook) hierover iets ook maar echt weet. Ook wil ik niet dat iemand denkt dat ik ervan geniet om op deze manier te speculeren. Maar ik word in de richting van een dergelijke oplossing van een van de meest duistere theologische thema's gedrongen door het Nieuwe Testament en de nuchtere werkelijkheid van deze wereld. Ik geef het graag voor beter, maar niet ten koste van de fundamentele overtuiging dat deze wereld de goede schepping van de ware God is, en dat Hij uiteindelijk het oordeel zal vellen waarover de hele schepping zich zal verheugen." (blz. 191)

Net zo horen we in de vorstelijke, maar mysterieuze afsluiting van het boek Openbaring fascinerende en misschien frustrerende aanwijzingen van toekomstplannen en werk waarvan de uiteindelijke nieuwe schepping nog maar het begin is. De omschrijving van het nieuwe Jeruzalem in de hoofdstukken 21 en 22 laat duidelijk zien dat sommige categorieën mensen 'buiten' zullen zijn: de honden, de ontuchtplegers... zij die leugens maken en vertellen. Maar als we dan een helder beeld hebben van twee keurige, duidelijk omlinjnde categorieën, zij die binnen zijn en zij die buiten zijn, lezen we van een rivier van het water van het leven de stad uitstroomt; dat aan beide oevers de boom van het leven groeit, en dat niet een enkele, maar vele bomen; en dat de 'bladeren van de boom de volken genezing brachten'. Hier stuiten we op een groot mysterie, en alles wat we over Gods uiteindelijke toekomst kunnen zeggen, moet opzij. Dit betekent niet dat we twijfelen aan de realiteit van het laatste oordeel over hen die vastberaden de afgoden die ons ontmenselijken en Gods wereld neerhalen, aanbidden en dienen. Het betekent wel dat God altijd een God van verrassingen zal blijven. (blz. 192)

Tom Wright laat zich verrassen, maar met die verrassende tekst doet hij verder niet veel.

Alleen hij concludeert wel in alle eerlijkheid: dan moet alles wat we over Gods uiteindelijke toekomst kunnen zeggen, hiervoor opzij.

Het zij zo. In de paradijsthesen heb ik wel deze tekst ingepast in het geheel van de Bijbel.

Het heeft nog steeds de status van een gedachte-experiment, want elke nieuwe interpretatie moet door de kerkelijke gemeenschap beoordeeld worden. Pas als zij daarin positief oordeelt, spreekt de kerk zich uit.

Hangende dit oordeel, is het goed de these kritisch te bekijken.

Nu schrijft u: “Ik denk dat het een vergissing is, meer zelfs, een dwaling, te denken dat we aan de goddelijke natuur zullen deelnemen.”

In de paradijstheze beweer ik slechts dat alle verhoudingen, zoals deze ooit in het paradijs waren, hersteld zullen worden. De mensen zullen net zo volmaakt worden als Adam en Eva het waren vóór de zondeval. Omdat Jezus Christus ons heeft laten zien wat volmaakte gehoorzaamheid betekent, zullen we op Hem gaan lijken. We zullen God volkomen gehoorzamen.

Graag verneem in welk stuk van de paradijstheze u hebt gelezen wat u naar voren brengt, want dan zal ik dat aanpassen.

6. Reeds – nog niet, van het koninkrijk

In het boek ‘Bijbel en de Toekomst – Een blij vooruitzicht voor wie gelooft’ schrijft prof. dr. J. van Genderen het volgende:

Reeds en nog niet

De dag is nabij, maar hij is nog niet aangebroken. Reeds en nog niet! Op deze wijze wordt er in het Nieuwe Testament telkens over gesproken. Het ‘reeds’ en het ‘nog niet’ vinden we vrijwel letterlijk in 1 Johannes 3:2: Nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen.

Deze benadering hangt samen met de grote lijn van de vervulling en de verwachting, die zeer wezenlijk is voor de nieuwtestamentische boodschap. Het gaat om de komst van Gods Rijk. Het is gekomen en het is komende. In de tekenen van de heerschappij van Gods genade in Christus is te zien, dat het er al is, maar het is er nu nog niet in zijn volle triomf. Er is nog zoveel dat zich ertegen verzet. Op grond van het Woord van God spreken we zowel van het heden van de toekomst als van de toekomst van het heden.

De spanning zal tot het laatst toe blijven. Het is geen spanning die voortvloeit uit vrees, dat het niet goed afloopt. Het is beslist! In deze tussentijd zien we de dingen wel zoals ze zijn, maar we zien ze tegelijk in het licht van wat ze zullen zijn.

De grote toekomst tekent zich af. De tijd is kort. Het uiterlijk van deze wereld is bezig te verdwijnen. Daarom kan Paulus relativerend over allerlei dingen spreken (1 Kor. 7:29-31), waarmee hij niet wil zeggen, dat ze onbelangrijk zijn, maar dat ze ons niet in beslag mogen nemen. Als wij burgers zijn van een rijk dat in de hemelen is, waaruit wij ook de Here Jezus Christus als verlosser verwachten (Filip. 3:20), zijn wij in de wereld en toch niet van de wereld. Van deze wereld verwachten we het niet. De overdenking van het toekomstige leven (Calvijn) kan bewerken, dat we ons nog meer op de grote toekomst richten. Door het geloof in Christus hebben we nu al deel aan Gods nieuw wereld. ‘In het heden proeft de christen reeds de toekomst’. (blz. 84-85)

We weten dat Jezus na zijn hemelvaart plaats heeft genomen aan Gods rechterhand. Vanuit die positie regeert Hij nu al over hemel en aarde. (Matteüs 26:64; Marcus 14:62, 16:19; 1 Petrus 3:22) Zo regeert Hij duizend jaar (inmiddels al bijna tweeduizend jaar) over hemel en aarde, totdat Hij terugkomt.

Na zij terugkomst vestigt Hij hier zijn Koninkrijk op aarde, het Messiaans Vrederijk. Dan zal Hij vanuit het nieuwe Jeruzalem over de aarde gaan regeren totdat Hij alles en allen onder zijn voeten heeft gelegd.

Pas aan het einde van dat rijk zal alles volmaakt zijn. Er zal volmaakte vrede heersen.

Alle relaties zullen hersteld zijn. God zal zich dan met iedereen verzoend hebben en iedereen zal zich met alle anderen hebben verzoend. Er zal dan geen wanklank meer zijn. Geen gejammer.

In principe is met Jezus' kruisoffer het hele daarop volgende traject al zo definitief in zicht, dat je ook mag zeggen dat het er al is. Reeds en nog niet. Het is beslist!

7. Verkiezing

Over Gods verkiezend welbehagen zijn de meningen zo verdeeld, dat zelfs de belijdenissen elkaar tegenspreken. De NGB heeft het over de enkelvoudige predestinatie en wijst impliciet de dubbele predestinatie af. (Zie het boek 'Geloofstaal trekt haar spoor – 450 jaar Nederlandse Geloofsbelijdenis, red. Frank van der Pol; hoofdstuk 3, 'De Confessio Belgica in het licht van de gereformeerde orthodoxie' van Andreas J. Beck)

Luther en Calvijn verschilde over de leer van de uitverkiezing. Luther beled de enkelvoudige predestinatie, Calvijn de dubbele predestinatie.

In de Dordtse Leerregels wordt duidelijk 'het besluit van verkiezing en verwerping (I.6)' beleden.

In de discussie over Gods verkiezing, speelt ook de overweging mee of God de Auteur van het kwaad kan zijn en of alles van te voren vastlag. (determinisme) Maar daarover nu niet verder.

Het mooie aan de leer van de verkiezing is, dat het de menselijke vrijheid inkadert in de verkiezende genade, in het heilsplan van God. Een mens kan doen wat hij wil, maar hij heeft zijn eigen lotsbestemming nooit in de hand. Die gedachte roept op tot een zekere nederigheid.

Door de zondeval verloor de mens zijn vrije wil, maar door Gods algemene genade (verankerd in de moederbelofte) gaf God de mens alsnog de mogelijkheid om te kunnen kiezen. Daardoor is en blijft de mens aanspreekbaar op zijn daden.

Ik geloof ook dat God de verkiezing in de tijd realiseert. Alleen ik ga ervan uit dat zowel tijdens de huidige eeuw als in de komende eeuw de zon en de maan zullen schijnen en de tijden zullen aangeven. In Openbaring 21:23 staat:

²³ De stad heeft het licht van de zon en de maan niet nodig; over haar schijnt Gods luister, en het lam is haar licht. ²⁴ De volken zullen in haar licht leven en de koningen op aarde betuigen daar hun lof.

Dit vers interpreteer ik zo, dat gedurende het Messiaanse Vrederijk het nieuwe Jeruzalem het licht van de zon en de maan niet nodig heeft, omdat Gods luister voldoende licht geeft.

Dit overeenkomstig Jesaja 60:19,20.

In Jesaja zijn veel verzen te vinden die het Messiaanse Vrederijk aankondigen: Jesaja 2:2-5; 2:12-18; 11:6-10; 25:6-9; 42:5-7; 52:13-15; 56:1-7; 60:18-20; 65:17-25.

Evangelische christenen onderbouwen het Messiaanse Vrederijk met nog veel meer teksten, en zij denken ook dat het Messiaanse Vrederijk zich zal manifesteren in de tijd.

Ik geloof dan ook dat pas op het moment dat Jezus alles en allen aan zich heeft onderworpen, de hele wereld vol zal zijn van Gods glorie. Pas dan is de zon en naam ook niet meer nodig voor de rest van de wereld. Dan is alles volmaakt en hoeft de mens geen rekening meer te houden met de tijd.

Samenvattend, ik geloof dat God verkiest zowel tijdens de huidige eeuw als in de komende eeuw.

De belijdenisgeschriften omschrijven Gods verkiezing tijdens de huidige eeuw.

NGB artikel 16 en artikel 37 onderschrijf ik.

Alleen bij artikel 37 teken ik aan dat de duivel en zijn engelen gegooid zullen worden in de poel van vuur en zwavel (Openbaring 20:10), en dat voor de onheiligen geldt: hun deel in de vuurpoel met brandende zwavel, dat is de **tweede dood** (Openbaring 21:8).

Wie tijdens de huidige eeuw niet voor Jezus kiest, blijft liggen in de dood.

Na de opstanding uit de dood, komen zij terecht in de tweede dood.

Wie nu voor Jezus kiest, komt niet terecht in de tweede dood (Openbaring 20:6). Zij zullen priesters van God en van de Messias zijn en gedurende het Messiaans Vrederijk samen met Hem regeren.

Christenen geloven dat Jezus de dood heeft overwonnen. Ik denk dat we dit gegeven zo moeten interpreteren dat Jezus zowel de eerste als de tweede dood heeft overwonnen. We mogen immers nooit te klein denken over het effect van Jezus' overwinning.

Tenslotte wil ik aandacht vragen voor Hebreëën 4:1-13

4¹ Aangezien de belofte om binnen te gaan in Gods rust nog steeds van kracht is, moeten we ervoor waken dat iemand van u ook maar de schijn wekt deze gelegenheid aan zich voorbij te laten gaan. ² Want aan ons is het goede nieuws verkondigd, net als indertijd aan hen; maar anders dan voor wie het in geloof aannemen, was het verkondigde woord voor hen niet heilzaam.³ Omdat wij echter geloven, gaan we binnen in de rust waarvan eerder sprake was: 'In mijn toorn heb ik gezworen: "Nooit zullen ze binnengaan in mijn rust," – en dat terwijl zijn werk toch al met de grondvesting van de wereld voltooid werd! ⁴ Over de zevende dag wordt immers ergens gezegd: 'En op de zevende dag rustte God van al zijn werk,' ⁵ terwijl hier wordt gezegd: 'Nooit zullen ze binnengaan in mijn rust.' ⁶ Het staat dus vast dat er wel mensen in kunnen binnengaan. En omdat zij aan wie vroeger het goede nieuws verkondigd is, er vanwege hun ongehoorzaamheid niet zijn binnengegaan, ⁷ legt God nu opnieuw een dag vast, een 'vandaag', waarover hij, zoals eerder is opgemerkt, lange tijd later David heeft laten zeggen: 'Horen jullie vandaag zijn stem, wees dan niet koppig.' ⁸ Was de rust hun al door Jozua gegeven, dan zou God daarna niet meer over een andere dag hebben gesproken. ⁹ Er wacht het volk van God dus nog steeds een sabbatsrust. ¹⁰ En wie is binnengegaan in zijn rust, vindt rust na zijn werk zoals God na het zijne. ¹¹ Laten we dus alles op alles zetten om te kunnen binnengaan in die rust, en zo voorkomen dat ook maar iemand dit voorbeeld van ongehoorzaamheid volgt en te gronde gaat. ¹² Want levend en krachtig is het woord van God, en scherper dan een tweesnijdend zwaard: het dringt diep door tot waar ziel en geest, been en merg elkaar raken, en het is in staat de opvattingen en gedachten van het hart te ontleden. ¹³ Niets van wat geschapen is blijft voor hem verborgen, alles is onverhuld en volkomen zichtbaar voor de ogen van hem aan wie wij rekenschap moeten afleggen.

In de Studiebijbel lees ik bij vers 10: "In ieder geval grijpt deze rust vooruit op de perfecte rust die door de nabijheid van God zal ontstaan in de nieuwe schepping."

Dr. H.R. van de Kamp schrijft in "Hebreëën – Geloven is volhouden" over het 'vandaag' in vers 7: "Het 'vandaag' duurt voort tot in de nieuwe tijd van Christus." (blz. 121)

Ik interpreteer dit vers zo dat het 'vandaag' eveneens de komende eeuw insluit. Telkens geeft God nieuwe momenten, waarop de mens zich tot God kan wenden.

Van de Kamp schrijft verder:

1) "De belofte van 'rust' biedt een horizon die zich steeds uitbreidt. Het noemen van Gods rust in Psalm 95, zo lang na Exodus, impliceert het nog steeds bestaan van die rust. Rust is het beginwoord en het eindwoord van de geschiedenis." (blz. 122)

2) "Ook de aansporingen in het vervolg en de metaforen die gebruikt worden zijn van belang: de hemelse roeping (3,1) is het onderweg-zijn naar de stad van de toekomst (11,13-16; 13,14); ontvangen wat beloofd is (6,1`2; 11,39-40); de wedstrijd lopen op weg naar de eindstreep (12,1); het bereiken van het hemelse Jeruzalem (12,22-24). Zo wordt in het vervolg steeds duidelijker wat Gods rust inhoudt, een realiteit in heden en toekomst." (blz. 125)

We moeten uiteraard alles op alles zetten om die rust in te gaan. Beter nu dan later.

Maar God laat hier zien dat er later ook nog een mogelijkheid is om Hem te vinden.

Wie op grond van dit gegeven het zoeken en vinden van God uitstelt, bedriegt zichzelf.

De rust die God geeft, ontvangt een mens alleen maar door geloof.

8. Schepping en wetenschap

In *'Een kleine filosofische onderbouwing van de paradijsthesen'* schreef ik in hoofdstuk 6:

“Evolutie is een gegeven waar niemand meer onderuit kan.

Zowel de micro-evolutie als de macro-evolutie zijn bekende fenomenen.

Creationisten constateren een onoverkomelijke kloof tussen schepping en macro-evolutie.

Theïstische evolutionisten proberen die kloof te overbruggen door te stellen dat God langs de weg van evolutie de kosmos heeft geschapen.

Dit laatste geloof ik niet. Binnen zes dagen heeft God zijn schepping afgerond.

God keek er op terug en zag dat het zeer goed was.”

(Te vinden bij: Paradijsthesen → Filosofie → Hoofdstuk 6)

Ik wijs de macro-evolutie af en ik denk dat God alles, inclusief de mogelijkheden van micro-evolutie, geschapen heeft.

Over de omvang van de zondvloed heb ik verder nagedacht. Bij: Paradijsthesen → Geologie, onderbouw ik mijn visie verder, dat tijdens de zondvloed God meer mensen in het leven heeft gehouden dan Noach en zijn familie.

Slot

David de Jong heeft in het ND enige tijd geleden een column geschreven over het **Koninkrijk van Vrede**, over het quakerdom. Hij eindigde met:

De ware leer is geen puzzel die je helemaal uit kunt leggen. Er blijven altijd stukjes over die niet passen. Ik geloof niet dat je de puzzel dan maar weer uit elkaar moet halen om het net zo vaak opnieuw te proberen tot alle stukjes wel passen. Want het plaatje dat dan ontstaat, wijkt nog veel meer af van het beeld dat het evangelie als geheel oproept. Het lijkt me beter met een paar stukjes te blijven zitten dan op basis van die stukjes een ander evangelie te ontwerpen. Maar moffel die stukjes niet weg. Maak ze niet onschadelijk. Of dat stukje nu Israël heet of het duizendjarig rijk of ... de Bergrede.

Ik geloof niet in Bergrede-christendom. Maar zeg tegelijk, dat als het niet aan ons vreet dat ons christendom niet op het niveau van de Bergrede staat, we nog niet afhankelijk genoeg zijn van Hem die eruit leefde en eraan stierf. (ND, dinsdag 22 mei 2012)

Ik denk dat we met alle losse stukjes een beeld kunnen maken van de komende eeuw.

De bijbel bevat dan twee beelden, één van de huidige eeuw en één van de komende eeuw.

Het duizendjarig rijk, de verlossing van heel Israël en de Bergrede zijn dan te plaatsen in het beeld van de komende eeuw. Tijdens het Messiaans Vrederijk zullen de heiligen zoveel bijleren, dat ze gaan voldoen aan de eisen van de Bergrede.

Tijdens het Messiaanse Vrederijk zullen alle Joden tot bekering komen en zij zullen belangrijke posities gaan innemen. Niet voor niets staan de namen van de aartsvaders en die van de apostelen bij de poorten (Openbaring 21:12) en op de grondstenen (Openbaring 21:14) van het nieuwe Jeruzalem.

Ik situeer het duizendjarig rijk iets anders dan de chiliasten. Volgens mij wordt de satan aan het begin losgelaten en niet aan het einde. Want aan het einde van het Messiaans Vrederijk heeft Jezus alles en allen onder zijn voeten gelegd. Er heerst dan een complete vrede.

Waarom zou God op dat moment satan loslaten?

Als test? Kijken of Jezus Christus zijn werk wel goed gedaan heeft?

Is het werk deugdelijk?

Wat een afgang, als dan alle volken tegen Hem in opstand komen!

Dit beeld is toch bizar!

Waarom vindt u nu mijn oplossing minder steekhoudend dan die van de chiliasten?

Of bewegen ook alle chiliasten zich buiten de grenzen van het alledaagse Schriftgebruik?

Deze vraag wil ik u ook stellen over Karl Barth en de Rooms-Katholieke Kerk. Op verschillende manieren komen zij uit bij de alverzoening.

Bewegen zowel Karl Barth als de Rooms-Katholieke Kerk zich buiten de grenzen van het alledaagse Schriftgebruik?

Ik hoor dit graag, want ik denk dat ik een minder extreem standpunt inneem.

Want in mijn visie komt God helemaal tot zijn recht, omdat Jezus Christus alles recht zal zetten.

Bovendien ontvangt iedereen, zolang hij of zij niet voor Jezus kiest, een rechtvaardige straf.

Ik begrijp niet, waarom u mijn zienswijze als te soft wegzet.

Want alle onheiligen komen in de vuurpoel, dat is de tweede dood.

Wat is er erger dan dat?

Voorals als je beseft dat de heiligen het goed hebben.

Zou Jezus, juist met het zicht daarop, niet zijn gelijkenis verteld hebben over de rijke man en de arme Lazarus? De rijke man ziet de arme Lazarus in een comfortabele toestand.

Dit maakt de straf die de rijke man moet ondergaan toch vele malen groter?

In bijna alle westerse landen is de doodstraf afgeschaft en aan de zwaarste straffen is een maximale tijd toegemeten. In het westen vinden de meeste juristen een levenslange straf inhumain en onchristelijk. Grote delen van de bevolking steunen dit beleid.

Wie zich heeft laten beïnvloeden door deze tijdgeest (wie kan zich daaraan onttrekken?), vindt al snel een eeuwigdurende straf buitenproportioneel.

Mijn Godsbeeld is in de laatste jaren zo veranderd, dat ik dit nu ook vind.

Dit komt met name door het boek van Tim Keller "De vrijgevige God – Recht naar het hart van het christelijk geloof". Keller bespreekt daarin de gelijkenis van de verloren zoon.

In eerste instantie is de jongste zoon verloren, later de oudste.

Keller laat ons Gods Vaderhart zien.

Gods liefde gaat uit naar zowel de jongste als naar de oudste.

De gelijkenis heeft een open einde.

Zal het met de oudste zoon in orde zijn gekomen?

Ten koste waarvan?

In deze gelijkenis zien we dat bij God genade voor recht gaat.

Jezus geeft ons hier een inkijk in Gods Vaderhart.

Brengt de paradijstheze de moderne of postmoderne mens dichter bij God?

Gods woorden blijven haaks staan op het denken van de gevallen mens.

Nadat Jezus Lazarus uit de dood opwekte, smeedde de hogepriesters en farizeeën plannen om Hem te doden. (Johannes 11:47-53)

Het goede van God, wekt enorme weerstand op.

Dus moeten niet alleen kijken op de effecten die Gods woorden tijdens de huidige eeuw hebben, maar ook wat zij gaan betekenen in de komende eeuw.

Want alles zal aan het licht komen, en dan zal blijken wat zin heeft gehad en wat niet.

Ook dan zal blijken welke interpretatie het dichtst de waarheid heeft benaderd.

Elk nieuw inzicht moet getoetst worden, en als deze de eerste toetsing kan doorstaan, zal deze nog verder moeten worden uitgewerkt.

Zeker als een nieuw inzicht nieuw licht geeft op meerdere Bijbelpassages.

Luther en Calvijn verzamelden mensen om zich heen om hun nieuwe inzichten verder uit te werken. Want geloven doe je samen. De bijbel lezen doe je samen. Daarom ben ik blij met uw reactie, omdat u de eerste theoloog ben die zo'n lange reactie op de these hebt gegeven.

Voor zo'n eerste reactie is het niet nodig om op tekstniveau de nieuwe inzichten te toetsen. Het gaat eerst om de blikrichting en om het verstaan van elkaar. Heb ik de these zo weten te verwoorden, dat de ander begrijpt wat ik bedoel? Gezien uw reactie schort het daaraan nogal.

Daarom is deze reactie extra lang geworden, om daarmee enkele zaken recht te zetten, die ik toch anders heb bedoeld.

Verder heb ik deze reactie voorzien van veel tekstverwijzingen. Want als u verder met mij de discussie wil aangaan, dan zullen de teksten de doorslag moeten geven. Ook mag de kritiek dan een spade dieper, want op tekstniveau zijn er veelal al meerdere interpretaties voor handen. Dan moet het 'Schrift met Schrift vergelijken' de doorslag geven. Daarbij zal ook gekeken moeten worden naar de context, met name naar de tijdlijn. Jezus' overwinning aan het kruis is een belangrijk markeringspunt. Al de Schriftwoorden die voorafgaand aan deze gebeurtenis zijn opgetekend krijgen daardoor een andere kleur dan de Schriftwoorden die daarna zijn opgeschreven. In de tijd ontvouwt God zijn plan. De latere informatie geeft nieuw licht op wat eerder geopenbaard is. Daardoor is het boek Openbaring zo belangrijk. Het is het laatste Bijbelboek, met de laatste update. Die laatste update werpt nieuw licht op alle daaraan voorafgaande Bijbelboeken. Zo gaat het met updates, ze overschrijven wat kan verdwijnen. Het deel van de paradijsthesen waarin de late-alverzoening verondersteld wordt, is met name gebaseerd op het boek Openbaring. Openbaring bevat geen dubbele bodem, maar reikt de laatste specificaties aan. De laatste informatie, waarmee God zijn openbaring afrondde.

Ik hoop op een voorzetting van onze maildiscussie, want het zet aan tot het verder onderzoeken van de Bijbel.

Met vriendelijke groeten,
Nico Bakker